

Slovo k povzbuzení na neděli 13. února 2022, na 6. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Jer 17,5-8; Ž 1; 1Kor 15,12.16-20; Lk 6,17.20-26

Milé sestry, milí bratři,

v evangelijním úryvku dnes slyšíme z Kristových úst **čtvero blahoslavenství** (doslova „blaženství“) a **čtvero běda** tak, jak nám je zaznamenal evangelista **Lukáš**.

Jelikož blahoslavenství si vybavíme povětšinou v **delší formě**, navíc v počtu **osmi** a bez běda v Matoušově podání, nabízí se **otázka**, která z evangelijních verzí je autentičtější, zda Lukášova či Matoušova. Zda Pán Ježíš nepronesl blahoslavenství dvakrát a na různých místech. A také zda pak **následná Kristova řeč**, kterou Lukáš předkládá jako **Řeč na rovině**, zatímco Matouš jako **Horské kázání**, je **jednou a samou** řečí, jen třeba s různými důrazy zapsanou a tradovanou, anebo dvěma různými řečmi na dvou místech pronesenými.

Samozřejmě, jako téměř vždy u synoptických míst v evangeliu, je pravděpodobnější až téměř jistotou odpovědí ta první; totiž že se jedná **o dvě trochu lišící se verze téhož**, s různými **akcenty**, podle toho, jak si je očití svědci zapamatovali a následná ústní tradice předala a svatopisec zapsal. S tím, že my dnes jen těžko můžeme rozlišit, jak co přesně Pán Ježíš řekl. Což nás nemusí nijak znepokojovat a ani to nevadí.

Naopak, vícera konečná verze, **vícečetnost** různých pramenů týchž událostí mluví – i čistě historiograficky – spíše **pro autenticitu** toho či onoho svědectví, v prospěch jeho i historické pravdivosti. U **evangelia** jakožto Božího slova nás to může **těšit** ještě víc, neboť **dvoji** (respektive **čtveré**) zaznamenání pozemského působení Pána Ježíše, jeho smrti a vzkříšení nám otevírá ještě **větší bohatství a hloubku** Kristových slov, jeho činů a událostí kolem něj.

Ostatně i proto jsou **evangelia čtyři**; aby dohromady – ne nepodobně krásné mozaice – byla jakousi **čtverou „tváří“ Božího tajemství**. Podobně to pochopili už raní křesťané, když evangelistům přisoudili jejich **atributy** – okřídleného člověka, lva, býka a orla v letu – dle vidění čtveré vnímatelné podoby Boží velebnosti prorokem **Izaiášem**.

Ale vraťme se **k dnešnímu textu**...

Lukášovská blahoslavenství (blaženství) jsou oproti těm matoušovským **nejen kratší** a s následnými běda, ale i **bez** nádechu **zásluhovosti**, **bez** nádechu **moralizování** (bychom možná řekli). **Matouš** totiž Ježíšova blahoslavenství formuluje spíše ve smyslu, že blaženými, blahoslavenými jsou ti, kteří něco aktivně činí, o něco se snaží; o tichost, spravedlnost, smíření, čisté srdce a tak dále. Naproti tomu **Lukáš** blahoslavenství jednoduše předkládá tak, že **blaženými jsou prostě chudí, hladoví, plačící a nenávidění, vyloučení a potupení** kvůli Synu člověka. **Bez zmínky**, že by si svou blaženost museli nějak **zasloužit**, snad krom příslušnosti ke Kristu, která je darem víry.

Jak se pokusit **rozumět** takovémuto Lukášovu akcentu, co nám jako inspirované Boží slovo (snad) **říká**?

Možná můžeme lukášovskému **prostému konstatování blaženosti** těch, kteří se mají špatně a musí snášet mnohé ústrky a křivdy, a **běda** těm, kteří se mají až příliš dobře, **rozumět** jako určitému **ujištění o Boží spravedlnosti**. Že Bůh moc dobře vidí, jak se věci mají, a nakonec – tajemně – svou **spravedlnost** přece **nastolí**, Pán Ježíš ji nastolí: **nerovnost** bude **narovnána**; těm, co se nedostávalo, se **dostane**, ti, co měli příliš, o to **přijdou**.

Anebo možná můžeme Lukášovo konstatování **čist** jako **útěchu** pro ty, na jejichž životní úděl se **vztahují** jednotlivá **blahoslavenství**, zvláště pokud ústrky snášejí jako důsledek svého následování Krista a dobra. **Bůh** o jejich bolestech **ví** a **Pán Ježíš** je v jejich trápeních **s nimi** tajemně **přítomen**. **Běda** mohou být **slyšena** zase jako **varování** lidem, jimž se daří až **příliš dobře**; aby ve svém štěstí neuvízli, nepřestali hledat Boha a vidět nouzi svých bratří a sester, aby nežili na jejich úkor.

Anebo také můžeme Lukášovu **konstatující** verzi blahoslavenství a běda **chápat**, že naším úkolem **není** primárně **analyzovat příčiny** nespravedlnosti ve světě, **řešit**, proč se to či ono

děje, **proč** Bůh to či ono **dopouští**. Nýbrž že naším posláním je se **raději** snažit s nespravedlností něco **učinit**, a to **konáním dobra** za všech okolností, **snahou** pro větší spravedlnost a štěstí a prospěch druhých už na tomto světě něco konkrétního udělat; už nyní něco udělat pro **ono Boží narovnání**. Na nás prostě až tak není řešit teoretické důvody věci, jako prakticky konat to, co je třeba: **dobro**.

Ve všech těchto interpretacích navíc můžeme zaslechnout výzvu **spolehnout se na evangelium**; že jeho hlavní **apel k lásce** je vždy a za všech okolností stejně **platný**. To je pozvání **opřít se o Boha**, o fakt, že je a že je s námi, ať se děje cokoli, že vidí vše až do nejhlubší hloubky lidských srdcí a osudů, že je milosrdný a spravedlivý.

Jinak řečeno, máme zaslechnout výzvu **nebýt** jako onen Jeremiášův «**jalovec na pustině...**, v suchopárné poušti, v solném kraji, kde nelze bydlet», anebo jako žalmistova «**pleva rozvátá větrem**». Ti žijí a rostou – v logice biblického obrazu – jen **sami pro sebe a bez užitku**, protože **nemají** či nechtějí mít dostatek **vody**. Mnohem **lepší** je chtít být Jeremiášovým «**stromem, který je zasazen u vod, který své kořeny vyhání k potoku...**, který nepřestává **nést ovoce**», a žalmistovým «**stromem zasazeným u vodních proudů, ve svůj čas přinášejícím ovocem**; listí mu nevadne, daří se mu vše, co koná». To jsou překrásné **obrazy a metafory** čerpání životadárných vod, **milosti Boží** a z ní plynoucí pevnosti a užitku pro svět. **Vodou** je Boží blízkost, Boží láska, která se chce **rozlít** v našem životě a **dát vyrůst** lásce lidské, z našeho člověčenství učinit **strom** nesoucí ovoce dobrých skutků...

Co si z toho všeho můžeme a snad i máme praktického odnést?

Možná právě ono **uvědomění si**, že povětšinou opravdu **není** naším prvním úkolem pořádně **něco jen analyzovat**, o něčem donekonečna diskutovat. Daleko spíše je naším posláním již **konat**; snažit se o **dobro a lásku navzdory** vší nespravedlnosti a tíži života; i bez jejich vysvětlení. Žít a konat tam, kde jsme a kde právě žijeme, **zde a nyní**.

Ještě jinak řečeno, naším úkolem je pokorně **přijmout Pána Ježíše** a jeho **evangelium za své**, jako pramen vody svého života. **Konat**, s laskavostí a jemností to, kam nás Boží voda ponese, a to i navzdory všem svým pádům, topením se a nedokonalostem. Naším úkolem je i **vytrvat** ve snaze o dobro. S pokorným vědomím, že **konečnou spravedlnost** stejně může nastolit jedině **Bůh**. A on ji **nastolí**, ač její podoba nám v tomto světě zůstává leckdy zahalena tajemstvím...

Že takováto **interpretace** akcentu Ježíšových blahoslavenství podle Lukáše je snad **legitimní**, naznačuje, že **bezprostředně** po nich následuje **Řeč na rovině** (jako u Matouše Horské kázání); jakési shrnutí **konkrétní evangelijní morálky**.

„**Konej dobro, miluj a nic ostatního příliš neřeš**“ zní možná banálně, možná zkratkovitě, není samozřejmě doslovně aplikovatelnou radou pro všechny životní situace a ani není vyčerpávajícím tvrzením. Ale rozhodně může být tento princip chápán **jako jeden z nezákladnějších celé křesťanské morálky**.

Navíc – ve světle dnešního druhého čtení o vzkříšení mrtvých – to hlavní, podle čeho budeme nakonec souzeni, je přeci **míra lásky a snahy o dobro**. I proto je **inspirace k dobru** za všech okolností prvním **evangelijním apelem** zvoucím k následování **všechny lidi**, i ty, jimž nebyl dán dar víry. O to více zve **nás**, nehodné, kterým se Boží Syn, vtělená Boží láska, dal **poznat**. Milé sestry, milí bratři, ze všeho nejvíc jde **o dobro**. O jeho **praxi** mnohem více než o jeho teorii. **Pán Ježíš** nám a všem lidem nabízí sílu k dobru a odpuštění zla. Tak **pojďme společně** za ním a čerpejme. A v tomto duchu **zkusme jemně pozvat** i ostatní...